

НАЦІОНАЛЬНЕ АГЕНТСТВО ІЗ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Комітет з питань етики

РІШЕННЯ

від 03 червня 2025 року № 20 (156)

про внесення на розгляд

**Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти
подання про наявність у дисертації кандидата медичних наук
Николишин Світлани Миколаївни «Оптимізація тактики допоміжних
репродуктивних технологій у пацієнток після різних методів оперативного
лікування патології шийки матки» фактів порушення вимог з питань
текстових запозичень без посилання на джерело (академічного плагіату)**

До Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти (далі – Національне агентство) 21 жовтня 2024 року надійшла скарга від Смірнова Олега Ювеналійовича щодо виявлення в захищеній 25 грудня 2015 року на засіданні спеціалізованої вченої ради Д 26.613.02 при Національній медичній академії післядипломної освіти імені П. Л. Шупика МОЗ України (зараз Національний університет охорони здоров'я імені П. Л. Шупика) дисертації кандидата медичних наук Николишин Світлани Миколаївни «Оптимізація тактики допоміжних репродуктивних технологій у пацієнток після різних методів оперативного лікування патології шийки матки» фактів академічного плагіату (реєстр. № 45-24-АД від 21.10.2024, далі – скарга).

Комітет з питань етики (далі – Комітет) своїм рішенням від 30 жовтня 2024 року № 67 (132) прийняв скаргу до розгляду.

Про прийняття скарги до розгляду Комітетом був поінформований Національний університет охорони здоров'я імені П. Л. Шупика. Національне агентство не інформувало Николишин С. М. про прийняття скарги до розгляду, оскільки спосіб зв'язку з особою невідомий. Водночас копія скарги оприлюднена на сайті Національного агентства.

Перевірку викладених у скарзі відомостей здійснював уповноважений підрозділ секретаріату Національного агентства, який 16 квітня 2025 року надав Голові Комітету Звіт перевірки відомостей щодо наявності в дисертації кандидата медичних наук Николишин С. М. «Оптимізація тактики допоміжних репродуктивних технологій у пацієнток після різних методів оперативного лікування патології шийки матки» фактів академічного плагіату з результатами проведеного аналізу виявлених у дисертації за допомогою відповідного

програмного забезпечення фрагментів збігів щодо неправомірного використання наукових текстів, ідей, розробок, наукових результатів і матеріалів інших авторів без відповідного посилання (далі – матеріали перевірки).

Головою Комітету матеріали перевірки були передані 18 квітня 2025 року на ознайомлення членів Комітету та визначено 22 квітня 2025 року доповідача за справою.

Доповідачем були проаналізовані матеріали перевірки скарги та визнано їх достатніми для її розгляду Комітетом по суті.

Комітет за наслідками вивчення матеріалів перевірки, а також інформації, наданої доповідачем, дійшов висновку про наявність фактів порушення вимог з питань текстових запозичень без посилання на джерело (академічного плагіату) в дисертації кандидата медичних наук Николишин Світлани Миколаївни «Оптимізація тактики допоміжних репродуктивних технологій у пацієнток після різних методів оперативного лікування патології шийки матки».

У дисертації Николишин С. М. за допомогою програмного забезпечення виявлено відтворення без належних посилань на джерела запозичення фрагментів таких наукових праць іншого авторства:

1. Зіненко Тетяна Олександрівна. Тактика лікування рецидивуючих фонових захворювань шийки матки у жінок, які не народжували. : дис. ... к. мед. н. : спец. 14.01.01 - Акушерство та гінекологія : дата захисту 2014- 05-23; Дніпропетровський медичний інститут традиційної та нетрадиційної медицини.
2. Ігоніна Олена Валеріївна. Прегравідарна підготовка і профілактика невиношування у жінок з патологією шийки матки в анамнезі : дис. ... к. мед. н. : спец. 14.01.01 - Акушерство та гінекологія : дата захисту 2014-06- 20; Державна установа «Кримський державний медичний університет імені С. І. Георгієвського» МОЗ України.
3. Алієва Фатма Бахшишовна. Диференційований підхід до діагностики та лікування запальних захворювань шийки матки в різні періоди життя жінки : дис. ... к. мед. н. : спец. 14.01.01 - Акушерство та гінекологія : дата захисту 2014-12-26; Національна медична академія післядипломної освіти ім. П. Л. Шупика.
4. Юнгер Віталій Іванович. Оптимізація програми діагностики, лікування та профілактики фонових процесів шийки матки у молодих жінок : дис. ... к. мед. н. : спец. 14.01.01 - Акушерство та гінекологія : дата захисту 2011-04-06; Державний вищий навчальний заклад «Івано-Франківський національний медичний університет».
5. Суханова Ауріка Альбертівна. Патогенез, профілактика, діагностика і лікування фонових і передракових процесів шийки матки у вагітних : дис. ... д. пед. н. : спец. 14.01.01 - Акушерство та гінекологія : дата захисту 2010-03-18; Національна медична академія післядипломної освіти ім. П. Л. Шупика.
6. Нисимова И. С. Современные аспекты диагностики и лечения воспалительно-дистрофических и гиперпластических процессов эндометрия у женщин с бесплодием : автореферат дисс. ... канд. мед. наук. – Москва, 2009.
7. Буртушкина Н. К. Методы лечения доброкачественных заболеваний шейки матки // Байкальский медицинский журнал, 2009, т. 87, №4, с. 16–21.

8. Пустовалова Ольга Іванівна. Цитологічні та імуноцитохімічні особливості епітелію шийки матки і цервікального каналу жінок фертильного віку при вірусному та бактеріальному інфікуванні : дис. ... к. мед. н. : спец. 14.03.09 - Гістологія, цитологія, ембріологія : дата захисту 2007-04-19; Інститут педіатрії, акушерства та гінекології.

9. Суменко Володимир Васильович. Цитологічна діагностика і прогнозування малігнізації епітелію шийки матки у вагітних. : дис. ... к. мед. н. : спец. 14.03.09 - Гістологія, цитологія, ембріологія : дата захисту 2007-04-12; Київська медична академія післядипломної освіти імені П. Л. Шупика.

10. Русакевич П. С., Фокина Н. П. Эктопии шейки матки (современное состояние проблемы). Часть 2 // Охрана материнства и детства, 2006, № 2 (8), с. 91-98.

У результаті аналізу встановлена наявність у дисертації Николишин С. М. дослівного (у деяких випадках з додаванням, вилученням, заміною або перестановкою окремих слів, словосполучень чи частин тексту та/або із використанням синонімів) відтворення суцільних фрагментів опублікованої праці інших авторів без належного оформлення посилань на відповідне джерело запозичення – обсягом від одного речення/абзацу до кількох (десятків) сторінок в окремому випадку.

У дисертації Николишин С. М. відтворені графічні елементи (таблиці, рисунки) з числовими даними без належного посилання на дійсне джерело запозичення.

Викладені факти запозичень без посилання на джерело підпадають під визначення поняття академічного плагіату.

При цьому список джерел дисертації Николишин С. М. має повний збіг зі списком джерел праці Зіненко Т. О. за тим основним винятком, що в більшості джерел в описі вказаний інший рік публікації.

У зв'язку з цим Комітет констатує, що внаслідок цього такі описи джерел не відповідають дійсності. Це може вказувати на ознаки фальсифікації у зазначеній дисертації.

Окрім того, публікації, зазначені під номерами 1, 3, 4, 6 в списку опублікованих праць за темою дисертації на с. 16 автореферату дисертації, розміщені в тих числах Збірника наукових праць співробітників НМАПО імені П. Л. Шупика, які відсутні в переліку чисел цього видання на вебсторінці видання та на сайті Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського. При цьому наданий закладом витяг з числа зазначеного збірника містить сторінку змісту, яка свідчить про відсутність в ньому публікації під номером 3. Водночас виявлена електронна копія цього числа збірника на сайті закладу містить заявлену публікацію Николишин С. М. під номером 3. Разом з тим заклад не надав відповідь на запит Національного агентства щодо публікацій Николишин С. М. Таким чином, результати аналізу наукових публікацій, у яких висвітлені наукові результати дисертації Николишин С. М., можуть свідчити про ознаки фабрикації.

При оцінці матеріалів перевірки Комітет керується пунктом 21 Порядку розгляду, згідно з яким будь-які документи чи свідчення про наявність або

відсутність у дисертації та/або наукових публікаціях, у яких висвітлені наукові результати дисертації, фактів академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації не є вирішальними, не мають наперед визначеного значення для Комітету і враховуються в сукупності з іншими документами та матеріалами при прийнятті рішень відповідно до цього Порядку.

Відповідно до частини сьомої статті 28¹ Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність» скасування рішення спеціалізованої вченої ради про присудження наукового ступеня кандидата наук, доктора наук у разі встановлення відповідно до законодавства фактів академічного плагіату, фабрикації чи фальсифікації Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти здійснюється у порядку, затвердженому Кабінетом Міністрів України, та може бути оскаржене відповідно до законодавства.

Згідно з абзацами першим, четвертим пункту 40 Порядку присудження та позбавлення наукового ступеня доктора наук, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 17 листопада 2021 р. № 1197 (далі – Порядок 1197) у МОН розглядаються звернення щодо порушення вимог з питань текстових запозичень без посилання на джерело, академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації за поданням Національного агентства – безстроково.

Відповідно до пункту 38 Порядку № 1197, особа, якій за рішенням МОН (МОНмолодьспорту, ВАК) видано диплом доктора (кандидата) наук, може бути позбавлена відповідного ступеня у разі виявлення порушень вимог нормативно-правових актів з питань атестації наукових кадрів, чинних на момент прийняття рішення МОН (МОНмолодьспортом, ВАК) про видачу відповідного диплома або затвердження рішення ради про присудження ступеня доктора філософії.

Відповідно до абзацу другого частини шостої статті 6 Закону «Про вищу освіту» (в редакції, чинній на момент прийняття рішення МОН про видачу диплома) виявлення академічного плагіату у захищеній дисертації (науковій доповіді) є підставою для скасування рішення спеціалізованої вченої ради про присудження наукового ступеня та видачу відповідного диплома.

Відповідно до пункту 9 Порядку присудження наукових ступенів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 року № 567 (в редакції, чинній на момент прийняття рішення МОН про видачу диплома, далі – Порядок № 567) дисертація на здобуття наукового ступеня є кваліфікаційною науковою працею, виконаною особисто здобувачем у вигляді спеціально підготовленого рукопису або опублікованої монографії. Підготовлена до захисту дисертація повинна містити висунуті здобувачем науково обґрунтовані теоретичні або експериментальні результати, наукові положення, а також характеризуватися єдністю змісту і свідчити про особистий внесок здобувача в науку.

Відповідно до пункту 14 Порядку № 567 у разі виявлення текстових запозичень, використання ідей, наукових результатів і матеріалів інших авторів без посилання на джерело дисертація знімається з розгляду незалежно від стадії проходження без права її повторного захисту. Виявлення в дисертації, авторові якої вже видано диплом доктора чи кандидата наук, текстових запозичень без

посилання на джерело, є підставою для прийняття рішення про позбавлення його наукового ступеня.

Окрім того, згідно з пунктом 4.7. Положення про спеціалізовану вчену раду, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 14 вересня 2011 року № 1059, якщо рада встановила, що здобувач використав ідеї та розробки, текстові запозичення, наукові результати та матеріали інших авторів без посилання на джерело, то рада знімає дисертацію з розгляду незалежно від стадії проходження без права її повторного захисту. У цьому разі заява про зняття дисертації з розгляду не приймається, а до МОНмолодьспорт надсилається рішення ради разом з авторефератом і стенограмою засідання. А відповідно до пункту 1.9. цього Положення у разі порушення радою вимог нормативно-правових актів з питань присудження наукового ступеня доктора чи кандидата наук МОНмолодьспорт скасовує прийняте радою рішення і може вжити до неї заходи в межах своєї компетенції, у тому числі до зупинення діяльності цієї ради.

При цьому згідно з частиною шостою статті 69 Закону України «Про вищу освіту» (в редакції, чинній на момент прийняття рішення МОН про видачу відповідного диплома Николишин С. М.) академічний плагіат це оприлюднення (частково або повністю) наукових результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження та/або відтворення опублікованих текстів інших авторів без відповідного посилання. Частиною четвертою статті 42 Закону України «Про освіту» визначено, що порушенням академічної доброчесності вважається, зокрема, академічний плагіат – оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості) та/або відтворення опублікованих текстів (оприлюднених творів мистецтва) інших авторів без зазначення авторства.

Таким чином, наявність у дисертації «текстових запозичень, використання ідей, наукових результатів і матеріалів інших авторів без посилання на джерело», узгоджується із визначенням академічного плагіату, закріпленим частиною шостою статті 69 Закону України «Про вищу освіту», частиною четвертою статті 42 Закону України «Про освіту».

Згідно з частиною дев'ятою статті 19 Закону України «Про вищу освіту» Комітет з питань етики розглядає питання порушення академічної доброчесності і вносить відповідні подання до Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти.

На підставі наведеного, відповідно до частини дев'ятої статті 19 Закону України «Про вищу освіту», частини четвертої статті 42 Закону України «Про освіту», частини сьомої статті 28¹ Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність», пунктів 38–41 Порядку присудження та позбавлення наукового ступеня доктора наук, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 17 листопада 2021 року № 1197, пунктів 21–22 Порядку розгляду скарг/повідомлень щодо фактів академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації, затвердженого на засіданні Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти (протокол № 16 (45) від 24 жовтня 2023 року,

зі змінами), з урахуванням чинних на момент прийняття рішення МОН про видачу відповідного диплома Николишин С. М. абзацу другої частини шостої статті 6, частини шостої статті 69 Закону України «Про вищу освіту», пунктів 9, 14 Порядку присудження наукових ступенів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 року № 567, пунктів 1.9, 4.7 Положення про спеціалізовану вчену раду, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 14 вересня 2011 року № 1059, Комітет

ВИРІШИВ: внести на розгляд Національного агентства подання про наявність у дисертації кандидата медичних наук Николишин Світлани Миколаївни «Оптимізація тактики допоміжних репродуктивних технологій у пацієнток після різних методів оперативного лікування патології шийки матки» фактів порушення вимог з питань текстових запозичень без посилання на джерело (академічного плагіату).

Голова Комітету

Артем АРТЮХОВ